

## Yttrande

Datum  
2021-04-15Diarienummer  
FMA 2021/121-2

Socialdepartementet  
[s.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:s.remissvar@regeringskansliet.se)  
Kopia till [s.sf@regeringskansliet.se](mailto:s.sf@regeringskansliet.se)

## Remissyttrande över Försäkringskassans och Pensionsmyndighetens hemställan avseende 114 kap. socialförsäkringsbalken

Ert diarienummer S2020/09443

---

Enligt förvaltningsrättens mening saknas det anledning att ifrågasätta det behov av en reformerad lagstiftning på området som Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten själva har identifierat. Emellertid måste framhållas att fråga inte bara är om en anpassning till nya tekniska förutsättningar utan delvis även om avvägningar mellan å ena sidan skyddet för den personliga integriteten och å andra sidan kravet på att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt sätt. De rättsliga frågeställningarna och de lagtekniska konstruktionerna är dessutom av komplex natur. Enligt förvaltningsrättens mening hade det därför varit bättre om ett förslag till förändrad lagstiftning på området hade tagits fram på ett mera sedvanligt sätt, dvs. som inleds genom tillsättande av en utredning som har dels uppställda direktiv att förhålla sig till, dels tillgång till bl.a. oberoende experter på området. Utan att ifrågasätta kompetensen hos de som ansvarat för översynen anser förvaltningsrätten att övervägandena och lagförslagen måste genomgå ytterligare granskning innan det är möjligt att i detalj kommentera dem.

Förvaltningsrätten ser vidare ingen anledning att kommentera översynen i de delar där inga förslag till förändringar lämnas. Förvaltningsrätten vill däremot framhålla det olämpliga i att författa nya författningskommentar till bestämmelser vars lydelse föreslås inte ändras alls eller endast ändras redaktionellt. Förvaltningsrätten förutsätter att sådana brister åtgärdas i en eventuell fortsatt lagstiftningsprocess.

Förvaltningsrätten anser inte att det finns skäl att införa ett nytt 114 a kap. som föreslås innehålla ett fåtal regler om vitt skilda företeelser såsom avgifter, uppgiftsskyldighet och tystnadsplikt. När det gäller förslaget till 114 a kap. 3 § hänvisas vidare till en angiven förordning vilket är olämpligt.

Vad gäller bl.a. det s.k. primära området har två alternativa lagförslag lämnats. Detta ovanliga förfarande försvårar ytterligare granskningen. Enligt förvaltningsrätten är det, beträffande ett så känsligt ämne som det nu aktuella, olämpligt att i praktiken överlämna till de ansvariga myndigheterna att närmare bestämma det primära ändamålet. Förvaltningsrätten anser därför att endast förslaget med detaljerade primära ändamål, dvs. alternativ 1, bör komma i fråga för ett eventuellt fortsatt lagstiftningsärende. Alternativ 2 överlämnar i praktiken till de handläggande myndigheterna att avgöra vad som är det primära ändamålet. Det är enligt förvaltningsrätten inte lämpligt med en sådan ramlagstiftning inom det aktuella området.

När det gäller alternativ 1 och förslaget till 114 kap. 7 § kan konstateras att vissa punkter är oförändrade till sin lydelse medan andra ändrats språkligt. Som tidigare framhållits ovan är det inte lämpligt att skriva nya förarbeten till oförändrade bestämmelser. Beträffande övriga punkter, som avses innebära någon ändring i sak, har förvaltningsrätten inget direkt att erinra, men anser att ytterligare överväganden bör göras.

Enligt förvaltningsrättens mening är det tveksamt att låta bestämmelserna om direktåtkomst ändras med hänsyn främst till hur myndigheterna för närvarande valt att arbeta. En konsekvens av detta synsätt blir ju att lagändringar krävs varje gång som arbetssättet förändras.

Vad gäller avlidna personer föreslås regleringen gälla ”i tillämpliga delar”. Förvaltningsrätten har ingen erinran mot förslaget i sig men anser att det måste tydliggöras vad som menas med detta.

Frågan om när känsliga personuppgifter ska få behandlas behöver enligt förvaltningsrättens mening utredas ytterligare utifrån ett bredare perspektiv och politiskt uppställda direktiv.

Förvaltningsrätten har i och för sig inget att invända mot att bestämmelserna om uppgifter om lagöverträdelse tas bort. Det kan dock noteras att regeringen helt nyligen har gjort en annan bedömning beträffande denna fråga.

---

Detta remissyttrande har beslutats av rådmannen Petrus Tired. I handläggningen har även rättsliga experten Ingrid Widman (föredragande) deltagit.

Petrus Tired

Ingrid Widman